

218° 196_{1b}



26 (Kalen)

Kral Albert.



1825.

1898.

Sserbski jubilejski spis
k 70. narodnemu dnjej
a 25lëtnemu kralowanskemu jubilejej
nasheho lubowaneho krala
23. džen hajrleje 1898.

Sserbskemu ludej a Serbskej mlodžinje
podał
J. Gólcj, farać w Budyschinku.

W Budyschinje 1898.
S nakladom wudawarja.



asch lubowany kral **Albert** šwjeczi 23. haprleje šwój 70. narodny džen a š dobom šwój 25lětny kralowanski jubilej. Š nami šwjeczi tón žadny šwjedžen našch zyly wótzny kraj, pschetož našch wulki kral běšche wot Boha njes tych mužow powołany, kotřiž šu twarili našche kžězorstwo pod našchim njesapomuitym kžezorom Wylemom I. Šiches našchu lubu Saksu klineža wot hrodu hacž do kžudeje hěty na dnju jeho čžescže wutrobne pschecža: „Bóh daj šbože našchemu kralej Albertej!“ Našche šerbske wutrobny horja šo čžople a šwěrne, našchemu kralej šwoju šwěrnoscž a luboscž wopokasacž. Trajazy pomnit wostanje ja wschě čžakžy našch psches dobrowólne dary Šserbow nasbėrany šerbski krala Albertowy fond k lěpschemu potrebnych wudowow šerbskich wučerjow. Mały dar k temu wulkemu jubilejeje je tónle špiš, kiž wam, lubi Šserbja, w macžernej rěcži pschehlad žohnowanja bohateho žiwjenja a škutkowanja našcheho lubowaneho krala podawa.

1. Prynž Albert jako džěcžo a mlodženz.

Wulke wješele běšche 23. haprleje 1828 w kralowškim hrodže w Draždžanach. Młody prynž běšche šo jako nowa haložka na starošlawnym šchtomje Wettinskeho domu narodžil. Tehdom běšche Anton Dobrocžiwny je saksim kralom. Wón žanych džěcži njemějesche. Šeho mlódšchi bratr Maximilian mějesche dweju šynow, Bjedricha Augusta a Žana. Ale jenož mandželstwo Žanowe š Amaliju, š Bayerškej prynžekšu, běšche wot Boha š džěcžimi požohnowane. Přěni narodženy běšche prynž Albert. Duž na dnju jeho naroda jene radosčiwne wyštanje psches kralowški hrod kaž psches zyly Saksu klinežesche. Šrimot kanonow běšche radosčiwny podawš hlownemu měštu pschpowjedal; — hrimot kanonow klinežesche nuts do přěnich šonow mlodeho žiwjenja prynža Alberta; wón je pošdžišcho husto došč k jeho wušchomaj klinežal a jeho k dobycžu a čžescži na krawnym bitwišcžu wjedl. 24. hapr. mlody prynž kupjel šwjateje kšicženizy dosta, a njedželu po jeho narodže šo we wschitkich Božich domach našcheho wótzneho kraja džakne modlitwy špěwachu.

Duch miloscže a wutrobneje pschecželnosče w šarschškim domje do wutrobny maleho prynža duwasche. Wone mějachu móžny wliw na jeho šo rošwivazu wutrobu ja wschón pschichod. Šschecželniwe, luboscžiwe a wutrobne waschne našcheho krala je jemu we wutrobach jeho šwěrných poddanow njewušstawazu luboscž a pschihilnosčž šaložilo.

Ša mlodeho prynža čžakž wušnjenja pschińdže. Šdyž šohi šasto došč myšla, šo tajki mlody prynž ničšo wušnyčž njetrjeba, šo šo derje mēcž a lěnika pasčž, šo mola. Młody prynž ma wjele wušnyčž, wjazy hacž

druhe dźeczi. Pšchetož wón nima jenož po swojim rodže přeni a najwyschski w kraju bycž, ale tež po swojim wjedženju a samóženju. Duž dyrbjesche tež mlody prynz Albert sahe i wufnjenjom sapočecž. A wón běsche poβlujchny hólz, kiž by rad wufnyl — to wschitzy jeho wučerjo i jenym hložom wobβwědcžuja. A kak wón sam na swojich wučerjach wiβasche, to pójnaje i dweju pšhecželneju listow, w ponižnym dźecžazym smyšlenju swojemu wučerjej Dr. Silligej w łacžanskej rěcži spiβaneju. W herbškim pšcheložku ma so tón přeni list po waschnju łacžanskeho listowanja: „Swojemu Silligej sczele postrowjenje Albert. Ty by khorn, to mje jara srudži. Za Boha proschu, so by Tebi bórny sažo strowoscž spožcžil. Za budu pilny a so mjes tym na Tvoje hodžiny pšchihotuju, so bych nicžo njesabyl. Božemje a wobthowaj mje dale lubeho.“ Druhi list ma so: „Lubowany wučerjo! W Billnizach drje sažo k Tebi pšchindu, ale ja mam žadanje, Tebi hižo přjedy wobβwědcžicž, kak jara βebi na Tebje myβlu, kak jara Tebje lubuju. My

hišcže dlěje we
Weisensteinje
wo stanjemy.
Mi je to lubo,
dokelž mam
wjazy khwile,
Tvoje dźela
prawje derje
dokonjecž.

Wčera wo-
puscžicž mje
knjes i Langenn
a knjes
i Minkwitz
pšchindže atd.“

Tudy mjeno-
wany knjes
i Langenn, muž
i hlubokej
wědomoscž, je
najβławnišchi
wučer našeho
krala byl, kotryž
je na duchowne



Prynz Albert jako dźecjo.

lět stary, jemu nan maleho jědneho konika dari a našch prynz bórny i tajkej njebojasliwoscžu jěchasche, so móžesche so pšchi manevrje 1839 pola Nadeberga na swojim koniku sjawnje pokazacž. W lěcže 1843 sastupi mlody prynz jako wyschł do wójška. (Našch wobras.) Wón pak dyrbjesche so tež hišcže we powšchitkownych wědomoscžach dale wudojpołnjecž. Róždy sakski prynz na universicže studuje. Duž so mlody prynz Albert našemu 1847 na swoje studije na universitu do Bonna poda. Jeho pobožny a βwěrnny nan da jemu, hdyž se starschiskeho doma dźesche, tele slote, ja kóždeho mlodženža wopomnjecža hódne βłowa na pucž: „Budž βwěrnny a wobstajny; pšchetož najwjetschi njepšhecžel mlodojce je lohko smyšlenoscž, kotraž βymjo dobrnych pšchede-
wsacžow i wutroby torhnye. Ženož schtóz wutraje hacž do kónza, budže sbóžny!

rošwivanje
prynza
najmóžnišchi
wliw měl. Žemu
je tež našch
kral Albert cžadž
žiwjenja i naj-
nutrnišchej
luboscžu pšchi-
khileny wo stal.
Wojerške wu-
wuczenje běsche
so polkownikej
i Minkwitz,
kotrehož prynz
tež w tym lišcže
pomjenuje,
pšchepodało, a
hižo jako dźecžo
mějesche prynz
woβebitu pšchi-
khilnosč k wo-
jerštwu. Žako
běsche džeβacž

Budź śwěrnny a wobstajny w twojej wěrje; pschetož wona je najwěsczišcha pscheczelniža w žiwjenju, najlěpscha trošchtowačka w tyschnošći, najšylnišcha wobora w spytowanjach, njebjeske śwětło w šmjertnej nozy. Njedaj šo jeje šwězy w tebi wuhašnyč s tym, šo njeby wolija měła. Budź śwěrnny a wobstajny, šebi čištošč a pózcžiwošč šdžeržo; pschetož jenož čži, fiž šu čišteje wutroby, budža Boha widžicž; čištošč je najrjeńšcha mlodženzowa pycha, šdžerži móž a radošč dušče. Budź śwěrnny a wobstajny w twojich džělach, pschetož jenož džělawy něšto hódne dokonja a wjecžor wješely lehnycž lhodži. Čžin šebi wěšte wotmyšlenje pschi šwojich džělach a



Prinž Albert jako wjšk.
(Něhdže i lěta 1840.)

džerž šo jeho kručze. Šchtož šy šapocžal, dowjedž k kónzej; kaž wjeleškuliž by tebi prózy nacžinilo. Njesapocžin na dobo pschewjele, ale čžin radšcho prawje, šchtož šy šebi pschedewšal."

Dobre šymjo je šo šahe do mlodeje wutroby prinža Alberta wušywało, a žohnowane plody, fiž šu s njeho wuroštke, našch šakški ludj s džakownej wutrobu pod šwojim kralom Albertom wužiwa.

2. Wón wopolaſuje ſo jako rycerſki wójtoda.

„Štóz chze miſchtr bycz, ſo ſahe ſpytuje.“ Tole ſłowo ſ dobrým prawom na prynza Alberta, kotryž ſo 21 lět ſtary na krwawnym bitwiſchczu jako dobry wojaſ wuſpyta, nałožujemy. Zaſo w lécze 1849 wójna ſ Danſkej wudyri, jeho wutroba móznje klaplaſche. Wón přeni ſwojeho wuja, krala Bjedricha Auguſta, proſcheſche, ſo ſměl ſobu wojowacz ſa čzeſcz ſwojeho wótzneho kraja. Kral ſam wójſku pſchpowjedži: „Prynz Albert ſ wami počehnje; wón je hotowy ſtrachoty a prózy ſ wami dželicž. Za jeho waſchej towařſchnoſcži poruczam.“ W horzej bitwje pola Düppelſkich naſhpow beſche ſam ſrijedža w najhorzyſchej bitwje, hdžež kulki hwiſdachu, wón wojaſow ſe ſahorjazymi ſłowami k wutrajnoſcži wubudžeſche a jeho ſłowa a pſchklad mózny wothlób we wutrobach wojaſow, kofſiž wołachu: „Šława prynzej Albertej!“ namaſachu, ſo woni na wiſchě ſtrachoty ſabwſchi ſo do předka walichu, doniž horza bitwa dobyta njebeſche. Wulku ſaſlužbu wo tule dobytu bitwu mějeſche bjeſ dwěla ſmužity prynz Albert. Wot teje bitwy ſem ſaſke wójſko wjedžeſche, ſchto mějeſche wot prynza Alberta ſa pſchichod woczakowacz; to daj ſebi powjedacz wot ſtarych wojaſow, kofſiž ſu nam hiſchče ſ tamneho čaža žiwi woſtali, a ty ſ jich radoſcžiwje ſo blyſchczatych woczow ſpóſnajeſch, kaſ je ſebi prynz Albert tehdom nihdy njeſhablaže dowěrjenje w ſwojim wójſku dobył.

Š wyſokim čzeſtnym rjadem wuſnamjenjeny wróczi ſo prynz Albert do Draždžan. Wón bu ſa majora pomjenowany. Dofelž pod jeho roſkaſowanie ſtajeny 4. bataillon 1. pěſchkowskeje brigady w Budyſchinje ležeſche, ſo wón kónž oktobra 1849 do Budyſchina pſcheſydli. W tym lécze ſwojeho pſchebywanja w naſchim Budyſchinje je ſebi wutroby wiſchitkich dobył, kofſiž jeho ſeſnachu. Tež naſchemu lubemu ſerbiſkemu ludej je wón tehdom bliſko ſtupil. Naſch wótcžinz Šmoleč mějeſche tu čzeſcz, ſo ſmědžeſche mlodeho prynza na jeho žadanje w naſchej mačzernej ſerbiſkej rěcži roſwucžowacz, a njebočicžki knjeſ Šmoleč by rad powjedał, kaſ je mlody prynz ſo ſa naſchu ſerbiſtu rěč a ſa naſch luby ſerbiſki lud ſajimował. Šſwoju wutrobnu pſchihilnoſcž k naſchemu Šserbowſtwu je ſebi wón ſtajnje ſdzeržał. Naſch ſerbiſki lud ſo jemu ſa mnohe ſjawne ſwědčzenja jeho huadneho dowěrjenja dodžakowacz njemóže.

1. ſeptembra 1850 dželeſche ſo prynz Albert wot Budyſchina, hdžež beſche rad pſchebywał. Wón ſtupaſche wyſche we wojeřſkich rjadach a hižo 1852 bu ſ generalom. Tole lětó mějeſche ſa jeho žiwjenje hiſchče druhe wažne roſbudženje. Na hoſtwje w Awſtriſkej wón prynzeſu Karolu ſ Waſa ſeſna. Luboſcz k rjanej, milej a luboſnej prynzeſy jeho wutrobu wobja a 5. dezembra ſo ſ nej ſlubiwſchi ſo jako ſbožowny nawoženja do Šaſkeje wróczi. Wulke wjeſele beſche po wiſchěm kraju, jako prynz Albert ſ mlodej prynzeſy 18. junija 1853 ſwjaſt ſwjateho mandželſtwa w Draždžanach wobſamtny. Wutrobnu luboſcz wutroby mandželſkeju ſwjaſaſche. Šſwětlo ſboža blyſchčeſche ſo wyſche jeju wyſokého doma, hdyž tež Bóh jimaj džěcži njewobradži. Do jeju mlodeho ſboža paſ padžeſchtej hižo w pſchichodnym lécze dwě hórkej krjepzy ſrudoby. 19. julija wumrje mačz mlodeje prynzeſy, prynzeſa ſ Waſa, a 9. auguſta 1854 ſaſki kral na pučžowanju pſcheſ Tirolſku do ſmjertneho njeſboža pſchińdže. Wón bu pſchi ſawinjenju pučža ſ woſa won čžiſnjeny a ſplóſcheny kón jemu ſ pódkowom hłowu roſraſy. Pſcheſ ſažnu ſrudnu ſmjercž bu prynz Jan na trón powołany a prynz Albert bu kónprynz.

Ważne praschenje lěto a bóle ludy našeho wótzneho kraja, kotrež běchu bjes sjednoczeńskeho wodženja rošschcžěpjene, jimašche. Alle kotry stat dyrbjesche wodžerstwo dostacž? Dwaj tnježerstaj domaj šo wo njo prózowašhtaj. Na awstriškim trónje šedžazy Habsburgšy běchu hacž dotal s dobom němšy kžězorjo byli a ludy našeho wótzneho kraja pod šwojim wodženjom měli. Pruski kral pak psches šbožowne wójni šwoju móž a nahladnosč roššlyniwšchi njehašche šo na boš sežischcžecž dacž, ale šo tež šlyny dosč cžujesche, jako přeni na hłowu wšchitkich němškich statow stupicž. Prusy a Awstrišy dyrbjachu šo měricž, šchtó to wodžerstwo dostanje. Duž dóndže k wójnje w lěcže 1866. Saksy na boš Awstriškeje štipichu a s nimi w bitwje pola Kraloweho Gradza Prusim podležachu. Krónprynz Albert sakše wójsko nawjedowašche a hdžž wón tež šam se šwojim wójskom, dokelž awstriške wójsko khablašche a zofašche, bitwy dobycž njemóžesche, je šo jemu tola šamo wot pruskich wówodow to šjawne pschipošnacže dostalo, šo je sakše wójsko wulku šmužitošcž pod jeho nawjedowanjom pokasało. Krónprynz Albert je tež tón cžezki nadawł po škónčenej bitwje wulkotnje dopjelnił, šo je se šwojim wójskom šbitemu awstriškemu wójsku pucž kital, po kotrymž móžachu šo wrócžo sežahnycž.

Najkrašnišcho pak šo wón jako wulki wójwoda w pošlednjej wójnje 1870 a 1871 wopokasa. Do přenjeje bitwy pschiúndže sakše wójsko pola St. Privata a St. Marie. Tej franzowskej wobtwjerdženej wšy mějeschtej šo dobycž. Pruske wójsko štejesche hižo we wóhnju a jemu bu cžezko, pschecžiwu šlynym nawalam Franzowsow wutracž. We wokomiknjenju wulkeho štracha pschicžeže krónprynz Albert se šwojimi sakšimi wojakami a doby tej wšy. S tym wón bitwu na lěwej stronje k dobycžu dowjedže. Wón bu ša nawjedowarja zlyeho šchtwórteho wójska wot krala Wylema pomjenowany a wón je šwojich wojakow wjedł k wulkim dobyčam pola Beaumonta, pola Sedana a psched Parisom. S nim cžehnjechu wojazy bjes bojošcže do bitwy, pschetož dowěrjenje k temu wobhladniwemu a wustojnemu wówodže jim wutrobu s njekhablažej šmužitošcžu napjelni. Našchi stari wojazy nam rad powjedaja, tak šu pod wodženjom šwojeho krónprynza Alberta bjes bojošcže do krawneje bitwy cžahnyli. Wot njeho duch možy do dušchow jeho jemu šwěru poddanych wojakow wukhadžesche. Šchtož běšche jemu jako mlódenzej jeho wucžer s Langenn wěšcžil: „Ty daloko khorhoje twojeho sakškeho kraja ponješesch!“ je šo na nim najrjeišcho dopjelniło. Njane dopokasmo šu šłowa šchědžiweho pólneho maršalla Moltki, s kotrymiž wón wo nim jako wójwodže w pošlednjej wójnje šudži: „My šmy jemu jara wulki džak winojcži ša jeho škutki a podpjeru, kotruž je nam we wójnje 1870 a 1871 wopokasał. Šeho wodženje wójska šo psches dwoje wulžyšchnje wušnamjenjesche: psches krotu, rošomnu pošlušnosč napšhecžiwu najwšchšchemu wodženju wójska a psches wutrajnosč we wuwjedženju pschikasnjom. Teje počinkaj štaj wodženje jeho wójska tak wubjerne sežiniłoj.“

Wulki Moltka, kotryž je našchemu lubowanemu kralej s tym šwědcenje dał, šo je šebi jako rycžerstki wójwoda njewuhašliwu šažlužbu wo našch wótzny kraj dobył, je šo minyl, a s nim tež šu cži drusy wulžy mužojo s tamneho cžaža, kiž šu na krawnym bitwišcžu šałožł položili ša twar našeho sjednocženeho wótzneho kraja, wot teho Knješa njebjeskich wójskow tam wotwołani, hdžž žana bitwa a krejpschelecže wjazy njeje, ale mēr, wješele a šbožnosč. Wón je nam hišcže šam woštal našch kral Albert s tamneho

wulkeho cžaŕa jako poŕledni ťtolp teho wulkeho templa cžeſcže najſheho luda, kiž bu na krawwnym bitwiſhežu twarjeny. Duž tež ť nami žyly němſki lud



Krónprynz Albert w lěcže 1870.

Ŧ njemu hlada, ťo jemu džaŕujo ſa to, ſchtož je ſa njón jako wulki wojeŕſki miſchtr pſched 27 lětami doſonjał.

3. Kral Albert najſh krajny wótz.

Ŧ najwjetschej wojeŕſkej cžeſcžu wuſnamjenjeny krónprynz Albert jako pólny marſchall 11. julija 1871 ſe ťwojim wójſkom w Draždžanach nuts cžeſcže. Grimotaze wyſtanje wulkeho dobyčzerja ť wójnny domoj witaſche. Rónž julija 1873 ťo hiſheže junkrócž ſe ťwojej mandželſkej, ť krónprynzežu

Karolu, na bitwiscežo poźlednjeje wójny na pucz nastaji, so byshtaj ƚo pschi ƚwjatocznym poƚwjeczenju pomnika, wšchitkim w poźlednjeje wójnje padnjemym sakskim wojakam w bliskosceži Měza postajeneho, wobdźěliloj. Na puczju pak jeju telegram dosceže, so je kral Jan czežko šchoril. Duž dyrbjesche kónprynz Albert domoj ƚhwatacž, so by ƚwojeho nana šastupował. 29. oktobra 1873 kral Jan czišche wužny a kónprynz Albert na trón ƚwojich wótzow štupi. Š tej ƚameje ƚwěrnoscežu, š kotrejž běšche ƚwojemu ludkej w tšjóch wójnach ƚlužil, wón štarosceže noweho czežkeho powołanja na ƚwojej ƚylnej ramjeni wša a w ƚwojej narěcži, š kotrejž ƚo na trón šturowšchi na ƚwój lud wobrocži, ƚwojich poddanow



Kral Albert a kralowa Karola.
(Wobraš š poźlednich lět.)

š ƚwěrnosceži a poƚlušnosceži napominasche. Wón pak tež šjawnje ƚlubi, so ƚo štajnje ša prawo a prawdoscež, ša pschisporjenje derjehicža a šboža ƚwojeho kraja wótzowšzy postara. Šchtož je ƚlubil, je ƚwěru džeržal. Šo mohł ƚwojemu ludkej dobry krajny wótz bycž, so by pošnal potriebnosceže ƚwojeho luda, so by widžil nusu a hubjenstwo ƚwojich poddanow, běšche jeho přeni kralowski škutk, so puczowasche psches ƚwój kraj. Šsam je ƚwojimaj woczomaj chzysche wogladacž, ƚam se ƚwojimaj wuschomaj ƚlyšhecž, ƚak š jeho ludom a krajom šteji. Wón wopyta cžitařnje university w Lipsku, kotrejež najwysšschi wodžeć wón je jako rektor magnificentissimus, ale tež do druhich šschulow a

wučerńjow wón stupi; wón wobhlada šebi fabriki a pšchekupške domy; wón fastupi do hětow kšudnych kaž do hrodow bohatty; wón pšchekhodžešche khorownje a pšchistupi k łožam bėdnych a hubjennyh, jich i miłymi šłowami trošchtujo; wón wobhonjesche šo sa jatymi w jaštwach; — wšchón šwój kraj a lud wón šesna. A hdyž bėšche šo tak rošhladał wo wulfich nadawkach, kotrež na njeho čačachu, wón šwoje kralowške škutkowanje se šylnej ruku šapocža. Kraj nowe šarjadowanje dosta: město wotrješnyh direkzijow stupi 4 wotrješnyh hetmanštwow a pod nimi šteji 27 hamškich hetmanštwow. Krajny gmejnski porjad špožči jenotliwym gmejnam šwobodnišche šamosarjadowanje. Našch lubowany kral ma čzoplu wutrobu sa ratarštwo; pšchetož ratarja wón čžešči jako teho, kiž ma na přemim měšče šbože luda twarič, hdyž šo w počže woblicža sa našch wšchėdny khlėb prózuje. Čžim bóle tež jeho wyšoku wutrobu boli, šo je hubjenny čžaš sa ratarjow pšchišchol. Wón je wšcho špytał, pšches čžož mohło šo nušy ratarštwo wotpomhacž. W ratarškich šchulach dyrbjja młodži ratarjo nawuknyč, kaž bychu je šwojich polow a se škotu po wėdomoštnych našhonjenjach a wulicženjach lėpšcheho wužitka wudobyli a w ratarškich towarštwach dyrbjja šo ratarjo hromadže rošjašnyč wo šrėdkach, kotrež maja k polėpščenju ratarštwo nałožecž. To dyrbi šo šjawnje wušnacž, šo našchi šakšy ratarjo, kaž bohuzel dyrbjja to ratarjo w druhich nėmskich štatach, na to škoržicž njetrjebaja, šo njebychu šo jich proštwy wot našcheje šakšej wyschnošče wušlyšchale. Šchtož je našcha Šakška šama čžinicž mohla sa našchich ratarjow, je šo wot šakšej wyschnošče štało po woli našcheho krala, kotremuž šbože našcheho ratarštwo na wutrobje leži.

Sa wšchittich šwojich poddanow ma kral Albert štaroščiwu wutrobu. Šdžežkuliz wón nušu widži, tam je se šwojej pomozu. Šubjennym pomhacž — to je hešło jeho žohnowaneho kralowanja. Sa to je nam šašo žiwe a jašne dopokašmo, šo wón njerodži k šwojemu wulfemu jubilejej, kotryž w tych dnjach šwjecži, šwėczazyh darow šam sa šebje, šo pač čže, hdyž čžedža jemu jeho šwėrni poddanojo šwoju lubošč a čžešč šjawnje wopokasacž, rad šmilne wuštajenja sa hubjennyh a kšudnych w kraju pšchijimacž, kaž bychu jemu šamemu date byle. To je šawėšče rjane dopokašmo, šo jeho wyšoka wutroba ničžo druge njepyta, hacž šbože a derjehicže šwojeho luda.

Čžim wjetšcha je jeho štaroščiwu lubošč sa jeho poddanow, čžim wjetšche bėšche jeho rudženje, šo dyrbjjesche widžecž, kaž bjesbóžne šyly šozialdemokratow šo tež w našchej Šakškej roššchėrjachu. To jeho tak hnujesche, šo šo po šrudnych wólbach na kšėžorstwowy šejm, pšchi kotrychž bėšche šo bohuzel tež w našchej Šakškej wulka licžba šozialdemokratiskich hłobow pokasala, wšchón kšory rudžesche. Ale wón je tež jako dobry wojak i hłubokim šacžucžom dobru murju natwaril pšhecžiwu šbėžkarškim hromadam. Wón je šwojich štaryh wojatow, kiž šu šwoukowneho njepšhecžela šmužicže šbili, tež k čžichemu wojowanju sa šnutštowny porjad a šnutštowny měr šhromadžil. Šižo jako křonpřynz wja wón 13. julija 1873 protektoratštwo (nahladowarštwo) šakškich wojerškich towarštwow na šo a wón je jich protektor — duchowny wodžec šwojich wojerškich towarštwow wostal hacž do dženšnišcheho dnja a našche wojerške towarštwo tu šteja šhladujo na njeho jako šylna njepowalna murja pšhecžiwu šozialdemokratiskim nadbėhowanjam.

Wulka prawdoštna myšl našcheho krala šo w jeho štejnišchėžu pšhecžiwu ewangelško-lutherškej žyrkwi šjewi. Šacž runje je wón romško-katholški kšchescžijan, je šebi wón štajnje teho wėdomny wostal, šo kraluje nad ludom, kiž je i wjetšcheho džėla ewangelški. Wón šwėdomliwje na to džiwa, šo by šo

jeho evangelskim poddanam jich prawo dostało. Duž ma njepowalne dowěrjenje
ŕwójich evangelskich poddanow, kotřiž wjedža, so naschemu evangelskemu wu-
šnaczu, kaž dolho budže wón s kralom, strach njehrosy.

Sakša pod žohnowanym kralowanjom nascheho krala Alberta kčžejaza
steji. Wona ma tu khwalbu, so je najlěpje saštarany a sarjadowany kraj na-
šcheho khěžorstwa.

Sako kral Albert 10. julija 1880 jakožkny kamjeń položi k Albertowej
wěži na Spiegelwaldže, rěčesche wón tele słowa: „Njech so puczować prawje
hušto s tuteho městna krašnjeje Božeje stwórby swježeli a njech pschi tym na
sbožowny a spočojny kraj dele hlada.“ Tole wótzowske, kralowske słowo je
žo lěto jeho kralovanja a rjeńšeho dopjelniło. S nutrnym džakom ŕwjecžimy
jeho ŕwjedžeński jubilej a do horliwych šacžuwanjow jeho ŕwěrných poddanow
hromotazy hlóš jeho kraloŕwěrných Šerbow, kotřiž šmédža krala Alberta ŕwojeho
ŕebi hnadnje pschihileneho pschecžela mjenowacž, k temu Knjesej wschittkich
knjesow klineži:

Bóh luby Knjes žohnuj a šdžerž nam hiščeže dolhe lěta
nascheho lubowaneho krala Alberta!



Смолеръж книжнїсчєрнѣ
w Budyschinje.

